

FP ve yenilikçilik

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Erbakan'ın önderlik ettiği, 1970'li yılların MSP'si (Milli Selamet Partisi) ile 1980 ve 1990'ların RP'si arasında ciddi bir fark var. MSP, sisteme muhalefet etmeyen bir partiydi. AP'nin belli bir kanadından doğmuştu. Birçok konuda onunla benzer görüşleri savunuyordu. Dönemin gözde kavramı olan sanayileşme olgusuna sıkı sıkıya sarılmıştı. Bütün aykırılığına karşın cumhuriyet döneminin 'toplumsal mühendislik' anlayışını benimsiyordu.

1980'lerin sonunda Erbakan'ın yeniden genel başkan olmasıyla ikinci yaşamına başlayan Refah Partisi ise, dönemin 'değişim' gerçeğini derinden kavramıştı. Toplumsal dönüşüm yalnızca Türkiye'nin sorunu değildi. Doğu Bloku'nda başlayan hareketlilik yepyeni bir teknolojik oluşumla bütünleşiyordu. Yeni siyaset yapma biçimleri, kimlik ve fark politikaları, yeni toplumsal model önerileri, sivil arayışlar, merkezîyetçiliğe tepkiler, ulus devletinin belli noktalarda çözülmesi ve nihayet siyasal İslam'ın yükselişi partinin ideolojik anlayışını üstüne oturtacağı verimli bir taban oluşturuyordu. Bu süreç, Türkiye'yi siyasal ve toplumsal modelini gözden geçirmeye zorluyordu. Cemaatçi yönelimler ve daha farklı bir demokrasi ihtiyacı RP'yi Türkiye'deki sağ bloka derece derece hâkim olan ümmetçi-milliyetçi anlayış içinde ilk defa sisteme açıktan muhalefet eden bir parti konumuna oturtmuştu. Daha önce 'Yeni Bir Sosyal Demokrasi İçin' isimli kitabımda yaptığım bir tahlilin kavramlarıyla söylemem gerekirse, RP geleneksel 'tarihsel ilerçilik' anlayışı karşısında ilk kez 'güncel ilerçilik' anlayışını öne çıkarıyordu. Kısacası, RP, sistem eleştirisini merkez alarak, kendisine dönük bütün tepkilere karşın ciddi bir toplumsal muhalefet koalisyonu oluşturup siyasete ağırlığını koyuyordu.

Bu, cumhuriyetin, 1923 ve 1950 hareketlerinden sonra, 1983'le birlikte başlayan, 3. dönüşüm aşamasının bir uzantısıydı. Mülkiye, askeriye ve ilmiyeden oluşan geleneksel asker-bürokrat seçkinler hazırlıksız yakalanmış ve başlangıçta kenarda kalmışlardı. Kısıtlı bir örneği 1950'lerin başında da görülmüştür ama bütün yenileşme tarihi içinde bu kesimin en çok eleştirildiği ve yetersiz kaldığı dönem budur. Ne var ki, 1993'te, Demirel sonrası DYP'de başlayan gelişmeler, sistemin özellikle askeriye kanadının yeniden merkezi siyasete ağırlığını koyduğunu ve yeni bir konsolidasyona başladığını göstermiştir. Süreç, 28 Şubat'la tamamlanmıştır. Oluşumun üç temel sonucu vardır: Önce, Ağar'la hatırlanan devletçi-milliyetçi söylem DYP'ye ve hükümete egemen olmuştur. Ardından, RP kapatılmış, siyasal İslam kontrol altına alınmış, bütünüyle sistemden dışlanmış. Nihayet, milliyetçi sağın partisi MHP'nin 'revizyon'u tamamlanmış, parti, tepkisiz, sistemci milliyetçilik modeline oturtularak iktidara getirilmiştir.

Şimdi, FP değişim istiyor. Bu değişimin yukarıda anlatılan süreçten ve çerçeveden bağımsız düşünülmesi olanaksızdır. Yenilikçilik denilen şey, partiye 'sistem içi' bir parti kimliği kazandırmak ve ona yeniden meşruiyet sağlamak amacına yöneliktir. Bundan sonraki parti ve ideoloji arayışı, askeri-mülki seçkinlerin yeniden egemen hale geldiği, sistemi konsolide ettikleri 28 Şubat sonrası dönemin arayışı olacaktır. Fakat, bu oluşum 'güncel ilerçilik' kimliğini bundan böyle kim sahiplenecektir sorusuna bir yanıt verir mi, bilinmez!